

Доц. др Марина М. Симовић-Нишевић

Факултет правних наука у Бањој Луци
Управа за индиректно опорезивање БиХ

ПОЛИТИКА ГОЊЕЊА ТУЖИЛАШТАВА И КАЗНЕНА ПОЛИТИКА СУДОВА У РЕПУБЛИЦИ СРПскоЈ У ОБЛАСТИ МАЛОЉЕТНИЧКОГ КРИМИНАЛИТЕТА

Када се говори о обиму, структури и динамици криминалитета малољетника, онда се у литератури, као најзначајнији и најпоузданији извори сазнања, наводе двије групе извора: а) подаци прикупљени методом тзв. „самопријављивања“ и б) подаци које посједују полицијски органи. С обзиром на то да у Босни и Херцеговини још увијек није до краја проведено истраживање криминалитета малољетника уз примјену методе самопријављивања, било је сврсисходно у овом раду презентова-ти податке које посједују полицијски органи. Међутим, тренутна унутрашња организација министарстава унутрашњих послова у Босни и Херцеговини и специфичност подијељених територијалних надлежности, у значајној мјери чине задатак прикупљања истовјетних и компарабилних података о криминалитету малољетника практички готово немогућим.

У намери да се превазиђе наведени проблем, дошло се до закључка да би се потребни подаци о криминалитету малољетника могли прикупити посредством службених завода за статистику који, по природи свога посла, прикупљају податке извјештајних јединица из појединих области друштвеног и економског живота у Босни и Херцеговини. Међутим, на нивоу државе Босне и Херцеговине не постоји институција која се бави прикупљањем и статистичком обрадом таквих података. Због тога је, за сврхе овога рада, ваљало податке о криминалитету малољетника тражити у ентитетским статистичким заводима. Ни то није било могуће учинити, јер Републички завод за статистику Републике Српске уопште не прикупља и не обрађује податке о криминалитету.

У сваком случају, објављених података о преступима малолетника има мало или су непотпуни. У раду се презентирају подаци који се односе на Републику Српску за претходни десетогодишњи период (од 2000. до 2010. године), те се користе као основа за компарацију и извођење параметара. Међутим, истраживање се, већим дијелом, базира на четворогодишњем посматраном периоду, гдје се као референтан узима период од 2006. до 2009. године. Користи се статистичка метода истраживања, с обзиром на то да главну базу истраживања чине статистички извјештаји и подаци.

Кључне ријечи: Истраживање; Статистика; Криминалитет малолетника; Суд; Тужилаштво.

1. КВАНТИТАТИВНИ ОДНОС ПРИМЉЕНИХ И РИЈЕШЕНИХ ПРЕДМЕТА МАЛОЉЕТНИХ УЧИНИЛАЦА КРИВИЧНИХ ДЈЕЛА У РАДУ У ТУЖИЛАШТВИМА ЗА ПЕРИОД 2006–2010.

Табела 1 – Примљени и ријешени предмети у периоду од 2006. до 2010. год.

Предмети у раду у току посматраног периода									
	Пријаве у раду у току године			Број одлука о непокретању поступка				Предложене васпитне мјере	
	Неријешено пријава из ранијих година	Примљено пријава у току године	Укупно у раду у току године	Дјеца	Опортунитет	Други разлози	Укупно	Васпитне мјере које предузима тужилаштво	Васпитне мјере које предузима судије за малолетнике
2006. година	310	1034	1344	75	45	132	252	20	5
2007. година	318	954	1272	82	71	182	335	112	10
2008. година	326	912	1238	108	89	239	436	8	12
2009. година	321	976	1297	92	89	130	311	9	3

На сљедећем графикону, приказан је укупан број предмета у раду за посматрани период по одређеним категоријама, у оквиру којег ће се посматрати пријаве у раду у току године, затим број одлука о непокретању поступка посматрано по разлозима непокретања, те број предложених васпитних мјера.¹

¹ Вид. М. Budimlić *et al.*, *Izvršenje alternativnih mjera za maloljetnike: pravni, institucionalni i praktični problemi*, CPRC, Centar za istraživanje politike suprotstavljanja kriminalitetu, Sarajevo 2010, 18–52.

Графикон 1 – Број предмета у току посматраног периода

Посматрајући број неријешених предмета у раду из претходног периода, видљиво је да тај број у току посматраног периода незнатно варира, с обзиром на то да је у току 2006. године тај број износио 310, када је и био најмањи број за посматрани период, док се наредних година повећава за по осам ових предмета, тако да сљедеће посматране, 2007. године, износи 318, а 2008. године 326 предмета, док посљедње посматране, 2009. године, број предмета пада на 321. Ако процентуално посматрамо однос броја неријешених пријава из претходног периода, тај однос је релативно равномјеран, јер варира око четвртине за сваку годину у току посматраног четворогодишњег посматраног периода. Наравно, с обзиром на то да је у току 2006. године број ових пријава најмањи, тако је и процентуални удио за ову годину најмањи, те износи око 24,31 %, док је за 2008. годину највећи и износи око 25,57 %. У току преостале двије године процентуални однос се креће око четвртине, односно 2007. године износи 24,94 %, док 2009. године износи 25,18 %.

Ако посматрамо број примљених предмета у раду у наведеном четворогодишњем периоду, тај број варира, али је примјетна силазна тенденција броја примљених предмета, поготово уколико као референтну посматрамо прву годину. Наиме, у току 2006. године примљена су 1034 предмета, док је сљедеће године тај број пао на 954, а

потом и наредне године пада, те износи 912 ових предмета. Тек посљедње посматране године тај број се повећава изнад претходне двије, али не изнад прве посматране године и износи 976 примљених предмета у току године. Због наведеног, односно посматрајући тренд кретања броја примљених предмета у току текуће године, може се констатовати да ће тај број и у наредном периоду бити релативно уједначен, односно кретаће се између броја примљених предмета прве и посљедње посматране године, а око броја примљених предмета друге и треће посматране године. Као и у претходном случају, односно као и када је у питању број неријешених предмета из претходне године, процентуални однос броја примљених предмета по годинама је релативно равномјеран, јер варира око четвртине у току посматраног периода, односно четвртина укупног броја ових предмета се односи на по сваку годину.

С обзиром на то да је у току 2006. године број ових пријава највећи, тако је и процентуални удио за ову годину највећи, те износи око 26,68 %, док је за 2008. годину најмањи и износи око 23,53 %. У току преостале двије године, процентуални однос се такође креће око четвртине, односно 2007. године износи 24,61 %, док 2009. године износи 25,18 %. Видљиво је да је готово истовјетан процентуални удио између годишњег удјела броја неријешених предмета из претходног периода с бројем примљених предмета у рад.

Међутим, када је у питању годишњи однос између ове двије категорије предмета, примјетне су одређене неподударности. Неуједначен је и однос разлога доношења одлуке о непокретању поступка током посматраних година. Наиме, поред неуједначеног кретања броја разлога за доношење одлуке о непокретању поступка, неуједначен је и однос између разлога у току конкретне посматране године. Када су у питању одлуке о непокретању поступка, гдје је као разлог наведено да су пријављени извршиоци дјеча, број тих одлука се креће од 75 у току 2006. године (што представља око 21 % од укупног броја одлука због овог разлога у току посматраног периода), 82 у току 2007. године (што представља око 23 % од укупног броја одлука због овог разлога у току посматраног периода), 108 одлука у току наредне године (што представља око 30 % од укупног броја одлука због овог разлога у току посматраног периода), те 92 у току посљедње посматране године (што представља око 26 % од укупног броја одлука због овог разлога у току посматраног периода).

Када је у питању опортунитет, као разлог за доношење одлуке о непокретању поступка, изнесено стање је релативно уједначеније у односу на дјецу, с обзиром на то да је овдје уочљив раст броја ових

одлука. У току 2006. године је донесено 45 одлука из овог разлога, а сљедеће године 71 одлука, док је наредне двије године донесено по 89 одлука, што процентуално износи око 15 % за 2006. годину, 25 % за 2007. годину и по 30 % за наредне двије године. Када су у питању други (ненаведени) разлози за доношење одлуке о непокретању поступка, они у значајној мјери учествују у укупном броју одлука о непокретању поступка. Посматрајући по годинама, и овдје је уочљив неравнојеран тренд кретања одлука донесених из других разлога, те је примјетно да су у току 2006. године донесене 132 одлуке, сљедеће године 50 више, те 2008. године 239 одлука и посљедње посматране године 130 одлука. То процентуално, посматрајући по годинама, износи по 19 % за прву и посљедњу посматрану годину, те 27 % за 2007. годину и 35 % за 2008. годину.

Када су у питању васпитне мјере, кретање броја ових мјера, као и њихов међусобни однос по субјекту који их је предложио, доста је неуједначено, због чега се не може извући одређена законитост у вези с њиховим даљњим кретањем. То је дјелимично условљено и чињеницом њихове мале стварне (бројчане) вриједности, која преовладава у готово свим посматраним годинама, осим у једној (2007. години), када билежи екстремно повећање. Наиме, у току 2006. године препоручено је 25 васпитних мјера, од чега је 20 мјера препоручио тужилац и пет мјера судија за малољетнике. Сљедеће године је 112 васпитних мјера препоручио тужилац и само десет судија за малољетнике, гдје је евидентно екстремно повећање укупног броја ових мјера, као и броја мјера које је предложио тужилац, док је дуплиран број мјера које је предложио судија за малољетнике.

Већ наредне године тај број се драстично смањује, па износи осам васпитних мјера које је препоручио тужилац и 12 васпитних мјера које је препоручио судија за малољетнике, гдје је евидентно да је укупан број ових мјера чак и мањи него прве посматране године, без обзира на то што је број мјера које је препоручио судија за малољетнике, по годинама посматрано, у константном порасту. У току ове године је чак и промијењен однос између васпитних мјера које је препоручио тужилац и васпитних мјера које је препоручио судија за малољетнике, јер је у току ове године први и једини пут број васпитних мјера које је препоручио судија за малољетнике већи него број васпитних мјера које је препоручио тужилац. Посљедње посматране

године број васпитних мјера које је препоручио тужилац је девет, док их је судија препоручено само три.²

2. ПРЕДМЕТИ ТУЖИЛАШТВА У ФАЗИ ПРИПРЕМНОГ ПОСТУПКА

На сљедећој табели, приказан је квантитативни однос предмета у раду у тужилаштвима за четворогодишњи посматрани период, односно за период од 2006. до 2010. године, посматрано с аспекта припремног поступка, допуне поступка, обуставе поступка и слично.

Табела 2 – Квантитативни однос предмета у раду у фази припремног поступка

	Припремни поступак			Захтјеви за допуну поступка	Приједлози за обуставу поступка			Број обуставе припремног поступка
	Неріјешено из претходног периода	Покренуто у току године	Укупно		Опортунитет	Из других разлога	Укупно	
2006. година	339	652	991	10	17	173	190	171
2007. године	353	582	935	14	44	158	202	199
2008. година	978	444	1422	6	57	135	192	146
2009. година	357	454	811	6	38	90	128	47

Ако компаративно посматрамо податке из статистичког извјештаја тужилаштва за посматрани четворогодишњи период, могу се диференцирати одређени показатељи, прије свега тренда кретања за наредни период, али исто тако и саме флукуације кретања у току посматраног периода.

Када је у питању укупан број предмета у фази припремног поступка, видљиво је да је тај тренд доста неуједначен, иако би се могло рећи да је узлазног карактера, па и посматрајући посљедњу годину, гдје је ипак најмањи број предмета у фази припремног

² Упор. са М. Симовић, *Млади у сукобу са законом у свјетлу актуелних проблема малолетничког кривичног правосуђа у Републици Српској*, Правни факултет Универзитета у Бањој Луци, Бања Лука 2001, 154–181.

поступка. Наиме, у току прве посматране године тај број предмета износи 991, након чега слједеће године опада на 935 предмета у фази припремног поступка, да би се слједеће готово натполовично повећао на 1422, а посљедње посматране године опет пао, и то на најмањи број предмета у току посматраног четворогодишњег периода (811).

Ако процентуално посматрамо однос између броја предмета у фази припремног поступка гдје је припремни поступак покренут у току текуће године у односу на број неријешених предмета у фази припремног поступка из претходне године, видљиво је да се тај однос креће од 66 % у току прве посматране године, преко 62 % у току друге посматране године у корист броја предмета у фази припремног поступка гдје је припремни поступак покренут у току текуће године.

Када су у питању захтјеви за допуну припремног поступка, евидентно је да је њих веома мало у односу на укупан број предмета у фази припремног поступка који су у раду. Наиме, на укупан број предмета у фази припремног поступка, само за око један одсто, па чак и мање од тога, поднесено је захтјева за допуну поступка. Конкретно, у току 2006. године је поднесено десет захтјева, слједеће године 14, а потом наредне двије године по шест захтјева.

Укупно у току четворогодишњег периода је поднесено 712 приједлога за обуставу поступка, што значи да је просјечно годишње подношено 178 приједлога. Међутим, за три године је поднесено више приједлога од просјека, а за једну годину је поднесено знатно мање од просјека. Из наведеног је видљиво да се не може констатовати тренд кретања броја поднесених приједлога за обуставу поступка, с обзиром на то да је тај тренд током година неравномјеран.

Слична је ситуација и када су у питању разлози опортунитета за обуставу поступка према малољетницима. Наиме, током прве посматране године тај број је износио 17. Сљедеће године је тај број износио готово два пута више, односно 44 предмета, а потом 2008. године чак 57 предмета, да би посљедње посматране године тај број опао на 38. Ако процентуално посматрамо удио ових предмета током посматраног периода, видљиво је да је највећи број ових разлога коришћен током 2008. године када је тај удио износио око 38 %, те 2007. године када је износио око једне трећине. Посљедње посматране године тај удио је износио 24 %, да би прве посматране године био најмањи и износио је само око 11 % од укупног броја предмета за које је поднесен приједлог за обуставу поступка из разлога опортунитета, а којих је током посматраног четворогодишњег периода било укупно 156.

Међутим, када су у питању други разлози за подношење приједлога за обуставу поступка, за разлику од разлога опортунитета, код

њих је примјетан тренд смањења броја. Током прве посматране године, број предмета гдје је приједлог за обуставу поступка поднесен из других разлога износи 173, што је око 32 % од укупног броја предмета гдје је овај разлог релевантан за четворогодишњи посматрани период. Године 2007. број ових предмета је смањен на 158, што износи око 28 %, да би наредне поново био смањен на 135, што је износило око 24 %, а потом је посљедње посматране године спао на 90, односно на 16 %.

Компаративно посматрајући однос разлога за подношење приједлога за обуставу поступка, видљиво је да се током посматраног периода тај однос неравномјерно креће у корист повећања удјела разлога опортунитета у укупном броју предмета гдје је поднесен захтјев за обуставу поступка. Наиме, тај однос, укупно посматрајући збир поднесених приједлога за обуставу поступка за наведене двије групе разлога, износи 78 : 22 %, с тим што је током прве посматране године тај однос 91 : 9 %, а потом је у току 2007. године тај однос 78 : 22 %, односно исти као и на четворогодишњем просјеку. Сљедеће двије године тај однос је идентичан, без обзира на то што се мијењао број предмета гдје је поднесен приједлог за обуставу поступка и износи 70 : 30 %.

Значајно је да се укаже и на однос између броја поднесених приједлога за обуставу поступка и укупног броја предмета у фази припремног поступка. Наиме, у току 2006. године био је укупно 991 предмет у фази припремног поступка у раду, од чега је за 190 поднесен приједлог за обуставу поступка, што је око 16 % од укупног броја предмета у фази припремног поступка. Свеукупно посматрајући однос броја предмета у фази припремног поступка у раду с бројем предмета гдје је поднесен захтјев за обуставу поступка, може се примјетити да је тај однос 85 : 15 %, односно за око 15 % предмета је поднесен захтјев за обуставу поступка.

Међутим, поднесени приједлог за обуставу поступка не значи аутоматски и обуставу припремног поступка. Уколико посматрамо однос броја поднесених приједлога за обуставу поступка с бројем прихваћених приједлога за обуставу поступка, односно с бројем предмета гдје је обустављен поступак, може се видјети значајан однос. Наиме, у току 2006. године од укупно 190 поднесених приједлога за обуставу поступка прихваћено је 171, што значи да је у око 91 % случајева прихваћен приједлог и поступак обустављен. Тај однос је наредне године чак и мањи, односно незнатан је, с обзиром на то да само три приједлога од укупно 202 поднесена нису прихваћена. Међутим, сљедеће године се тај процентуални удио ипак повећава и изно-

си нешто мање од петине, односно око 19 % неприхваћених приједлога за обуставу поступка.

Однос броја предмета у фази припремног поступка у раду с бројем предмета гдје је прихваћен приједлог за обуставу поступка је 88 : 12 %, односно за око три одсто је тај однос мањи него када је у питању број приједлога за обуставу поступка. Другим ријечима, око три одсто приједлога за обуставу поступка у односу на укупан број предмета у фази припремног поступка се не прихвата.

3. КАЗНЕНА ПОЛИТИКА СУДОВА

За разматрање анализиране проблематике посебно су значајни и расположиви статистички подаци који су прибављени од судова.

Табела 3 – Број приједлога за изрицање кривичних санкција и одлуке суда

	Број приједлога за изрицање васпитне мјере			Број приједлога за изрицање казне малољетничког затвора	Ријешено код суда				Казне малољетничког затвора	Неријешено пријава на крају године	Неријешено припремних поступака на крају године
	Заводске	Ванзаводске	Укупно		Васпитне мјере						
					Заводске	Ванзаводске	Укупно				
2006. године	8	353	361	5	5	288	293	6	317	455	
2007. године	13	417	430	8	8	265	273	3	324	382	
2008. година	7	279	286	1	4	180	184	4	321	357	
2009. година	4	271	275	0	5	209	214	26	418	380	

Када је у питању статистика суда, односно поступање по предметима у току и након окончања кривичног поступка, посматраће се кроз анализу броја приједлога за изрицање васпитних мјера у оквиру којих ће се компарирати заводске и ванзаводске мјере, као и њихов међусобни однос, те удио у укупном броју предложених васпитних мјера за изрицање. Поред наведеног, посматраће се и компарирати број приједлога за изрицање казне малољетничког затвора, а потом ће се посматрати предмети које су ријешили судови, у оквиру чега ће се направити компарација с васпитним мјерама (заводским и ванзаводским), те са казном малољетничког затвора. Даће се и преглед неријешених пријава и припремних поступака на крају године. Сви наведени параметри посматраће се како унутар сваке конкретне године у

оквиру посматраног периода, тако и када су у питању њихови међусобни односи.³

Табела 4 – Укупан број ријешених предмета за посматрани период

Укупан број ријешених предмета за посматрани период										
	Број приједлога за изрицање васпитне мјере			Број приједлога за изрицање казне малољетничког затвора	Ријешено код суда				Неријешено пријава на крају године	Неријешено припремних поступака на крају године
	Заводске	Ванзаводске	Укупно		Васпитне мјере			Казне малољетничког затвора		
					Заводске	Ванзаводске	Укупно			
Укупно	32	1320	1352	14	22	942	964	39	1380	1574

Када је у питању укупан број приједлога за изрицање заводских мјера, видљиво је да их је у четворогодишњем посматраном периоду било укупно 1352. Од тог броја, 1320 се односи на приједлоге за изрицање васпитне мјере ванзаводског карактера, док се остатак од 32 односи на васпитне мјере заводског карактера. Процентуално посматрано за четворогодишњи период, на приједлоге за изрицање васпитних мјера заводског карактера односи се само око два %, док се остатак од 98 % односи на приједлоге за изрицање васпитних мјера ванзаводског карактера. Тај однос је готово истовјетан и током посматраних година, јер је идентичан и 2006. и 2008. године, док је 2007. године износио 3 : 97 %, а 2009. године чак 1 : 99 %. Ако посматрамо број приједлога за изрицање васпитне мјере заводског карактера, видљиво је да је тај број занемарљив у односу на укупан број поднесених приједлога за изрицање васпитних мјера, али је такође и евидентно да тај однос током посматраних година није уједначен, односно да се осцилацијски креће, због чега се не може констатовати тренд у току посматраног периода, нити тренд за наредни период. Донекле је слична ситуација и када су у питању приједлози за изрицање васпитних мјера ванзаводског карактера, с обзиром на то да је друге посматране

³ Упор. А. Carić, *Mlađe osobe u kaznenom pravu (učinioci i žrtve)*, Pravni fakultet, Poslijediplomski studij iz kaznenopravnih nauka, Zagreb 2002, 10–14.

године поднесен највећи број приједлога, након чега се биљежи велики пад ових приједлога. Међутим, управо због велике кулминације броја поднесених приједлога током 2007. године, те великог пада поднесених приједлога током наредних година, не може се констатовати тренд у току посматраног периода, нити тренд за наредни период.

На сљедећем графикону приказан је однос броја поднесених приједлога за изрицање васпитних мјера заводског и ванзаводског карактера у току посматраног периода.

Графикон 2 – Однос броја ријешених предмета у којима је изречена васпитна мјера заводског или ванзаводског карактера

Када је у питању број приједлога за изрицање казне малолетничког затвора, он током посматраног периода износи само 14, с тим што посљедње посматране године није забиљежен чак ни један приједлог за изрицање ове казне. С обзиром на то да је прве посматране године поднесено пет приједлога ове врсте, друге године осам, а претпоследње године само један, не може се констатовати тренд кретања овог броја. Ово је посљедица и малог броја поднесених приједлога.

Када су у питању предмети које је ријешио суд, укупан број изречених васпитних мјера заводског карактера је 22, док је укупан број изречених мјера ванзаводског карактера 942, што износи 964 ријешена предмета. Уколико се томе дода и 39 предмета у којима је изречена казна малолетничког затвора, произилази да је у оквиру посматраног периода ријешено укупно 1003 предмета.

Када је у питању однос између изречених васпитних мјера заводског и ванзаводског карактера, видљиво је да је тај однос сличан односу броја приједлога за изрицање васпитних мјера заводског и

ванзаводског карактера. Наиме, током посматраних година, само у току 2008. године овај однос је 3 : 97 %, док је током свих осталих посматраних година овај однос 2 : 98 % у корист изречених васпитних мјера ванзаводског карактера. Даље, уколико посматрамо број ријешених предмета у којима је изречена васпитна мјера заводског карактера, видљиво је да је током посматраних година тај број релативно низак, односно занемарљив, а с друге стране је и промјенљив, односно креће се и изнад и испод просјека, због чега је тешко дати тренд кретања за наредни период.

Када су у питању изречене васпитне мјере ванзаводског карактера, видљиво је да је током посматране три године (од 2006. до 2008) тај број константно у опадању, да би се тек посљедње посматране године повисио. Међутим, без обзира на посљедњу посматрану годину, може се констатовати да би тренд кретања броја изречених васпитних мјера ванзаводског карактера за наредни период могао бити у благо силазној путањи.

На сљедећем графикону, приказан је однос броја ријешених приједлога за изрицање васпитних мјера заводског и ванзаводског карактера у току посматраног периода.

Графикон 3 – Однос броја поднесених приједлога за изрицање васпитних мјера заводског и ванзаводског карактера

С обзиром на то да је у току 2006. године изречено шест казни малољетничког затвора, наредне године упола мање, а потом четири казне малољетничког затвора, те посљедње посматране године чак 26 казни малољетничког затвора, што је за ову годину дупло више у односу на збир током претходних година – видљиво је да се не може констатовати одређени тренд кретања за наредни период.

На крају посматраних година свеукупно је било неријешено 1380 пријава. Конкретно посматрано, видљиво је да је тренд броја ових пријава из године у годину већи. Током прве три посматране године тај узлазни карактер је незнатан, па чак и није константан, да би посљедње посматране године свакако био очигледан. Током прве посматране године на крају године је било 317 неријешених предмета, да би се сљедеће посматране године тај број незнатно повећао и износио је 324 предмета. Сљедеће, тј. 2008. године, тај број се незнатно смањило, те је износио 321 предмет, након чега се посљедње посматране године повећао на 418 предмета.

С друге стране, када је у питању број неријешених припремних поступака на крају године током посматраног периода, може се констатовати супротан тренд кретања овог броја. Наиме, у овом случају је примјетно да се број предмета током посматраних година константно смањује, док је само посљедње посматране године тај број предмета повећан у односу на претходну годину. И овдје је смањење током посматраних година незнатно, док је повећање очигледно, мада не као у претходном случају. Наиме, током 2006. године број ових предмета је износио 455, а сљедеће године 382. На крају 2008. године, број неријешених припремних поступака је износио 357, да би се тек посљедње посматране године овај силазни тренд прекинуо (380). Свеукупно посматрано, за четворогодишњи посматрани период број ових предмета је износио 1574.

Посматрајући однос између поднесених приједлога за изрицање васпитних мјера с бројем изречених васпитних мјера, а поготово посматрајући тај однос у оквиру приједлога за изрицање васпитних мјера заводског и ванзаводског карактера, могу се констатовати одређене карактеристике. Најприје, број поднесених приједлога за изрицање васпитних мјера је мањи у односу на укупан број изречених васпитних мјера, што је и разумљиво. Међутим, интересантан је и однос између поднесених и прихваћених приједлога, као и однос између посматраних мјера (заводског и ванзаводског карактера). Наиме, током 2006. године поднесено је осам приједлога за изрицање васпитних мјера заводског карактера, док је суд прихватио пет (око 73 %). Сљедеће године тај проценат износи 72 %. Наредне, 2008. године, незнатно је смањење прихваћености ових приједлога (око 70 %). Међутим, посљедње посматране године, однос између поднесених и прихваћених приједлога се губи, с обзиром на то да су у току ове године поднесена четири таква приједлога, а изречено је пет мјера. Уколико занемаримо посљедње посматране године, може се констатовати да се претходних година тај однос прихваћености креће преко

70 %. Међутим, уколико посматрамо и посљедњу годину, тај однос прихваћености приједлога износи око 76 %.⁴

Сличан однос постоји и када су у питању ванзаводске васпитне мјере. Наиме, током 2006. године поднесена су 353 приједлога за изрицање васпитних мјера ванзаводског карактера, док је на суду прихваћено 288, што износи око 84 %. Сљедеће године тај проценат износи 73 %. Наредне, 2008. године он износи око 75 %. Посљедње посматране године тај однос износи око 81 %, с обзиром на то да је у току ове године поднесен 271 приједлог за изрицање васпитних мјера ванзаводског карактера, а прихваћено је 209. Посматрајући проценат прихваћености приједлога за изрицање ванзаводских мјера за четворогодишњи период, може се констатовати да је он око 79 %.⁵

Јасно је да овај однос прати и укупан проценат прихваћености приједлога за изрицање васпитних мјера, без обзира на то да ли се ради о ванзаводским или заводским мјерама. У току 2006. године поднесен је укупно 361 приједлог за изрицање васпитних мјера, а на суду прихваћено 293 (84 %). Сљедеће године тај проценат прихваћености износи 73 %, с обзиром на то да је током те године поднесено 430 приједлога за изрицање васпитне мјере, а прихваћено 273. У 2008. години он износи око 74 %, имајући у виду да је поднесено 286 приједлога за изрицање васпитне мјере, а прихваћено 184. Посљедње посматране године тај однос износи око 82 %, с обзиром на то да је у току ове године поднесено 275 приједлога за изрицање васпитних мјера, а прихваћено 214. Посматрајући проценат прихваћености ових приједлога за четворогодишњи период, може се констатовати да је он око 78 %.⁶

4. УМЈЕСТО ЗАКЉУЧКА

У истраживању смо пошли од поставке да је познавање феноменологије криминалитета неке категорије учинилаца кривичних дјела основ и полазна тачка за проучавање њиховог правног положаја, те законске и судске казнене политике. Занимало нас је како судови у свакодневној пракси примјењују низ врло прогресивних материјално-правних и процесноправних рјешења из Закона о заштити и поступа-

---

⁴ Упор. D. Rittossa, M. Božičević-Grbić, „Zakon o sudovima za mladež – reformski zahvati i praktične dileme“, XXV savjetovanje Hrvatskog udruženja za kaznene znanosti i praksu, Zagreb 2012, 645–666.

⁵ Упор. M. A. Palumbo, J. D. Hallett, *U. S. Criminal Justice Interest Groups: Institutional Profiles*, Greenwood Press, Westport, CN, 11–23.

⁶ Упор. M. Singer, Lj. Mikšaj-Todorović, *Delinkvencija mladih*, Globus, Zagreb 1993, 244–323.

њу са дјецом и малољетницима у кривичном поступку Републике Српске, а посебно у којој мјери малољетничке санкције партиципирају у укупном броју кривичноправних санкција изречених пунољетницима, те да ли постоји реална потреба за поштравањем друштвене реакције на криминалитет малољетника.

Током рада на реализацији истраживања, због невођења статистике у надлежним државним органима, морали смо да одустанемо од амбициозно планираног начина прикупљања података за цијелу Босну и Херцеговину. Ипак, и на основу обављеног прикупљања статистичких података и њихове научне обраде о криминалитету малољетника, дошли смо до интересантних сазнања и закључака.

ЛИСТА РЕФЕРЕНЦИ

Библиографске референце

1. Budimlić, Muhamed *et al.*, *Izvršenje alternativnih mjera za maloljetnike: pravni, institucionalni i praktični problemi*, CPRC, Centar za istraživanje politike suprotstavljanja kriminalitetu, Sarajevo 2010;
2. Rittossa, Dalida, Božićević-Grbić, Melita, „Zakon o sudovima za mladež – reformski zahvati i praktične dileme“, XXV savjetovanje Hrvatskog udruženja za kaznene znanosti i praksu, Zagreb 2012;
3. Singer, Mladen, Mikšaj-Todorović, Ljiljana, *Delinkvencija mladih*, Globus, Zagreb 1993;
4. Симовић, Миодраг, *Млади у сукобу са законом у свјетлу актуелних проблема малољетничког кривичног правосуђа у Републици Српској*, Правни факултет Универзитета у Бањој Луци, Бања Лука 2001;
5. Hallett, Michael A., Palumbo, Dennis J., *U. S. Criminal Justice Interest Groups: Institutional Profiles*, Greenwood Press, Westport, CN;
6. Carić, Ante, *Mlađe osobe u kaznenom pravu (učinioci i žrtve)*, Pravni fakultet, Poslijediplomski studij iz kaznenopravnih nauka, Zagreb 2002.

Assistant Professor Marina M. Simović-Nišević, LL.D.

Faculty of Legal Sciences in Banja Luka
Indirect Tax Administration of BiH

PROSECUTION POLICY OF THE PROSECUTORS' OFFICES AND PENAL POLICY OF COURTS IN THE REPUBLIKA SRPSKA IN TERMS OF JUVENILE DELINQUENCY

Summary

In terms of scope, structure and dynamics of juvenile delinquency, the literature, as the most significant and most reliable source of knowledge cites two groups of sources: a) data collected by a method of the so called „self-reporting“ and b) data in the possession of police authorities. Considering that a research of juvenile delinquency with application of self-reporting method has not been fully completed in Bosnia and Herzegovina, it was useful in this paper to present data in the possession of the police authorities. However, the current internal organization of the ministries of interior affairs in Bosnia and Herzegovina and specific nature of divided territorial jurisdictions have made this task of collecting identical and comparable data on juvenile delinquency practically impossible.

In the intention to overcome this problem, a conclusion has been reached that the necessary data on juvenile delinquency could be obtained through official statistical institutes which, by the nature of their work, collect data of reporting units from certain fields of social and economic life in Bosnia and Herzegovina. However, there is no institution that deals with obtaining and statistical processing of such data at the level of Bosnia and Herzegovina. Thus, for the purpose of this paper, it was necessary to search for data on juvenile delinquency in the entity statistical institutions. However, this was not possible as Republic Statistical Institute of RS in fact does not collect or process data on delinquency at all.

Anyhow, published data on juvenile delinquency is either scarce or incomplete. The work presents data relating to RS covering a previous ten-year period (from 2000 to 2010) which are used as basis for comparison and for obtaining parameters. However, research is mostly based on a four-year observation period where a period from 2006 to 2009 is taken as a reference point. The statistical method of research is being used considering that the statistical reports and data make up the main research base.

Key words: *Research; Statistics; Juvenile crime; Court; Prosecution.*